

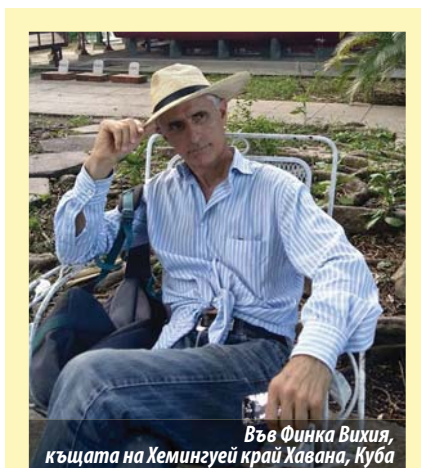
За тайните на глаголицата и нейния създател

В края на 2022 г. в чешката столица излезе от печат новият роман на Стефан Кисьов – „Житиеписецът“. Творбата става факт благодарение на усилията на Силвия Георгиева, председател на Българската културно-просветна организация „Св. св. Кирил и Методий“ в Прага и финансовата подкрепа на Пражкото кметство.

„Житиеписецът“ представя нов, съвсем различен поглед на познатата ни от училище и от Панонските легенди биография на Константин-Кирил Философ и поставя въпроси, които досега не са поставяни по този начин, не са интерпретирани под този ъгъл. Признавам си, че аз, пишещата тези редове – дипломиран филолог, преподавал старобългарска литература, изпитваща особен пиетет към култа на Светите братя, плаках от вълнение. И в един момент си казах: „Ами, ако наистина всичко се е случило, не както го знаем досега...?“

Сюжетната линия проследява емоциите и перипетиите на житиеписеца Атанасий. Тръгвайки на дълъг път, за да осъществи истинско журналистическо разследване от днешна гледна точка, той посещава Венеция, Константинопол, Солун, Плиска и Преслав, като постепенно, парченце по парченце, сглобява пъзела на живота и делото на Константин-Кирил Философ.

Ето какво споделя в рецензията си за книгата доц. Йордан Ефтимов: „Новият роман на утвърдили се като познавач на съвременните нрави писател Стефан Кисьов е посветен на Константин Философ. Подходът, който авторът избира обаче, е да създаде образа на средновековен житиеписец с тъмно минало, бивш осъден на смърт пират, имитатор и пр., накратко – неговият антипод, тръгнал със съпругата си по местата, където е пребивавал създателят на глаголицата и един от най-мощните християнски мисионери, за да проучи делото му и него самия. Така животът на великия християнски деец и християнски светец се разкрива пред нас съвсем

Във Финка Виция, къщата на Хемингуей край Хавана, Куба

Стефан Кисьов има издадени осем романа и множество разкази. През 2004 г. с романа си „Екзекуторът“ той става първият писател, спечелил Националния конкурс „Български роман на годината“ на фондация „Вик“. Роден е в Стара Загора, където завършва гимназия с преподаване на френски език „Ромен Ролан“. Учил е в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, в Софийския университет „Климент Охридски“ и Сорбоната в Париж.

естествено, стъпка по стъпка, като резултат от поредицата колоритни срещи и набързо проведени разговори с хора, с които Философът се е познавал – по-добре или не толкова добре. Но по-важното е, че при този начин на разгръщане на повествованието Константин-Кирил се превръща във фигура загадъчна, но и фигура, разкриването на чиито постъпки е задача на различни държави, институции, характери. Не познавам друг подобен опит да се разкаже по по-вълнуващ и новаторски начин съдбата на Константин Философ след „Хазарски речник“ на Милорад Павич.

Романът на Стефан Кисьов не е случайно явление. Той идва като ес-

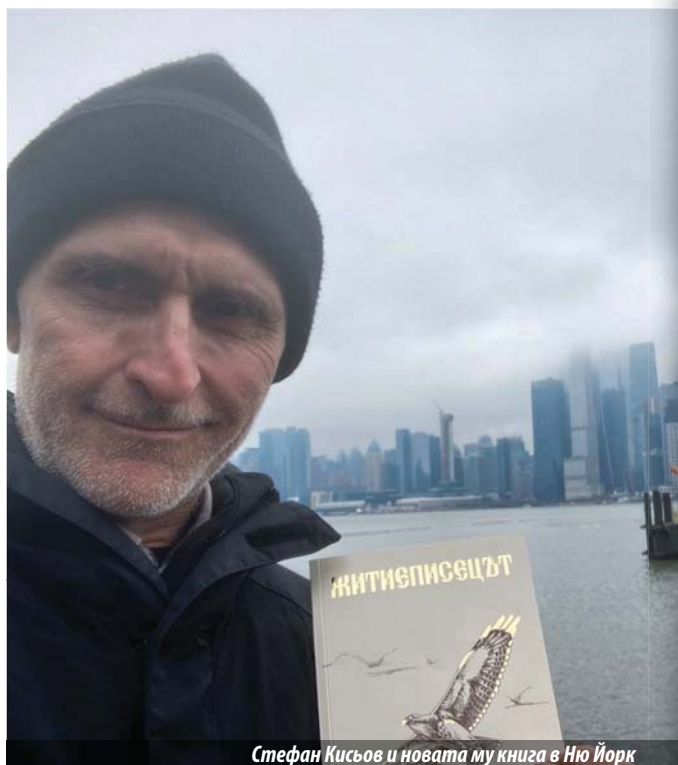
тествен опит на един майстор на романа на възпитанието (автор на награждавания роман „Екзекуторът“) и експерт на литературния репортаж („Един сервитьор в Бояна разказва“) да обнови историческия наратив. Кисьов успява, придавайки на историята си свежест и дори екзотичност. Написан с лекота „Житиеписецът“ създава ведро и мъдро отношение към най-великите моменти в родната ни културна история и към необикновената личност на Константин-Кирил Философ, свързваща България с европейската християнска цивилизация“.

За читателите на „Роден глас“, Стефан Кисьов бе така любезен да повдигне за малко завесата на своите творчески вълнения и търсения.

– Г-н Кисьов, коя беше искрицата, запалила вдъхновението, желанието да посветите времето и таланта си на Св. Кирил?

– Може би това, което прочетох в края на житието на Константин, в което се споменава накратко, че по време на погребението му учениците не са успели да отворят ковчега му, за да се сбогуват с него. Стори ми се, че зад тази информация би могло да се крие нещо повече от това, което знаем, и това провокира въображението ми. От този момент не можех да спра да мисля за причината, поради която не е можело да бъде отворен ковчегът. Трябваше да си дам някакъв достатъчно убедителен отговор, пък дори и да е измислен от самия мен, който да сложи край на размишленията ми.

– Защо избрахте точно думата житиеписец за заглавие на Вашия

Стефан Кисиев и новата му книга в Ню Йорк

„...Неочакваната истина за славянската азбука и живота на Константин Философ...“

Деян Енев

„...Жив, естествен, на места изпълнен с хумор, на места – със съспенс, разказ...“

Емил Тонев

„...Не познавам друг опит да се разкаже по по-възвущаващ и новаторски начин съдбата на Константин-Кирил Философ...“

доц. Йордан Ефтимов

Стефан Кисиев е роден в Стара Загора през 1963 г., където завършва средното си образование. Учил е в Пловдивския и Софийския университети и в Сорбоната в Париж. Работил е като електромонтьор в трамваен парк, шлосер в химкомбинат, администратор в хотел на Черноморието, сценичен работник в Старозагорската опера, сервитьор в НДК и резиденция „Бояна“. Емигрант в Швейцария от 1990 до 1992 г. Бил е журналист на свободна практика в няколко столични вестника. Автор на стотици разкази, за един от които – „Ретро“, получава наградата „Сребърен ланец“ на вестник „Труд“; на романите „Джубокс“ (1996), „Никъде нищо“ (2000), „Не бъдете сомнамбула“ (2000), „Един сервитьор в резиденция Бояна“ (2004). С романа си „Екзекуторът“, през 2004 г. Стефан Кисиев става първият писател, спечелил Националния конкурс „Български роман на годината“ на фондация „Вик“. С „Твоето име е жена“ (2007) е номиниран за наградата „Хеликон“ (2008). Следват „Воайорът и квартирантката“ (2009) и „Тайната на рицаря Капулетти“ (2011), сборникът разкази „Нощта на удавниците“ (2014). Пиесата му „Гларуси“ е играна в Благоевградския и Русенския театър. Филмът по негови разкази „Топъл ноември“ получава наградата „Най-добър български филм“ на международния фестивал за късометражно кино „Филмини“ (2012).

роман, а не дума, пряко свързана с личността и делото на автора на нашата азбука?

– Защото главният герой е житиеписец. А той е такъв, защото ми се стори твърде ограничаващо да разказвам единствено за исторически личности. Все пак това трябваше да бъде художествена литература, да дам воля на въображението си. Затова избрах да разкажа историята от името на един въображаем герой, който да има свободата да бъде, какъвто си иска. И в някакъв смисъл да бъде противоположност на Константин Философ, неговият Санчо Панса, в метафоричния смисъл.

– Кой е проф. Богдан Смилица?
– Също съвсем въображаем герой.

– Книгата Ви е изключително увлекателна, чете се на един дъх – според мен, благодарение и на аз-повествованието. Случаен ли е изборът на този тип „автобиографично разказване“?

– Благодаря Ви за ласкавата оценка... Не знам, просто така се получи – да е с „аз-повествование“. Всъщност, в почти всички свои текстове го използвам, така че имам дългогодишен опит да разказвам така – само

една моя книга е в т. нар. „3-то лице“.

– В романа са включени редица исторически събития, имената на императори, папи, патриарси – работата по книгата беше ли свързана с проучването на стари ръкописи, жития и други източници?

– О, да, проучвах години наред историческите извори. Разбира се не можах да прочета всичко за тази епоха, би било невъзможно да го направя. Иначе може би все още нямаше да съм приключил.

– Има ли граница между достоверните факти и събитията, и лицата, плод на Вашето въображение?

– Не, реших, че трябва да освободя въображението си и да не си налагам никаква „цензура“. Все пак това трябваше да бъде художествен разказ. Освен това винаги съм се доверявал на интуицията си, когато съм се ровил в историята, и реших, че трябва да ѝ се доверя и в този случай.

– Защо избрахте сокол за корица на романа си, какво символизира тази птица?

– В книгата съм дал отговор на този въпрос. Така че по-добре да не издавам тайната сега. Това е част от

смисъла на корицата. Тази птица да разпали въображението на евентуалния читател. И нека той сам да стигне до отговора.

– Какво Ви дава писането и кой е първият човек, на когото показвате написаното?

– Дава ми много. Пиша толкова отдавна, че вече изобщо не мога да си представя живота си без писане. Под писане имам предвид измисляне. Фантазиране. Безкрайната игра на въображението, създаване на измислени светове. Това ми позволява да оцелявам в тоя труден за оцеляване свят. А първият човек, на когото показвам текстовете, е съпругата ми Горяна, тя е великолепен творец и фин разбирач на литературата, който при това има и задълбочени филологически познания и ми е и много добър помощник във всяко едно отношение.

И на края на това интервю, бих искал да Ви благодаря за интересните и умни въпроси. Желая Ви всичко хубаво!

Романът „Житиеписецът“ вече бе представен при голям интерес в Съединените щати, предстои официалната му премиера в Прага. ♦